

Livslängd och livskraft: Vad säger utvärderingar om svenska biståndsinsatsers hållbarhet?

Sida, 21/2- 2018, Markus Burman

Kartläggningens slutsatser:

---

1. Svårt dra säkra slutsatser om det svenska biståndets hållbarhet från utvärderingar. De slutsatser som dras är inte helt tillförlitliga
2. Behövs mer kunskap om hållbarheten i insatser (ex-post). Vilka är de ev långsiktiga konsekvenserna?
3. Frågan tycks ha ett svagt genomslag i svensk biståndspolicy

Vad menar vi med hållbarhet?

- › “... the continuation or longevity of benefits from a development intervention after the cessation of development assistance”
(Sidas utvärderingsmanual)
- › Fokus på livskraften och livslängden för det som åstadkommit när finansieringen dras tillbaka/avslutas
- › Lång tradition i biståndet med grund i historiska erfarenheter
- › Definitionen skiljer sig delvis från begreppsanvändning i annan forskning, debatt och policy, exempelvis den som förekommer inom Agenda 2030
- › Insatsen eller resultaten?

Varför en genomgång av hållbarhetsanalyser?

- › Lite diskussion om frågan i biståndsdebatten i Sverige
- › ...men återkommande i utvärderingar och litteraturen
- › Undersöka förutsättningarna för att dra tillförlitliga slutsatser av biståndets egna underlag
- › Underlag för diskussion och framtida fördjupande studier
- › 2030-agendan

Primär målgrupp: personer som arbetar med biståndseffektivitet eller styrning av det svenska biståndet, de som arbetar på övergripande eller strategisk nivå med utvärdering av bistånd, personer som genomför utvärderingar av svenskt bistånd

Kartläggningens syfte och frågeställningar

- › Kartläggningens syfte: undersöka vad utvärderingar kan säga om hållbarheten i svenska biståndsinsatser
- › Två övergripande frågeställningar:
  1. Vad säger utvärderingarna om hållbarheten i svenska biståndsinsatser?
  2. Är slutsatserna tillförlitliga?

Fem arbetssteg:

---

1. Genomgång av biståndspolicy och tidigare studier med fokus på hållbarhet i svenskt bistånd
2. Nerladdning av utvärderingar (publicerade 2012, 2013 och 2014) från Sidas hemsida (155 brutto, 114 & 52 netto)
3. Framtagande och utprovning av analysramverk
4. Genomgång av utvärderingarna utifrån ramverket
5. Sammanställning och analys av data. Författande av rapport

Slutsatser från genomgång av tidigare studier

- › Frågan om hållbarhet och utfasning har analyserats i biståndsutvärderingar under minst 30 år. Stora likheter i slutsatserna: Pekar ofta på svag hållbarhet
- › Stort antal studier lyfter samma bild i bistånd från givare internationellt
- › Utvärderingarnas kvalitet? Begreppsanvändningen?
- › Och när är bristande hållbarhet egentligen ett problem?

Fråga #1: Vad säger utvärderingarna om hållbarheten i svenska biståndsinsatser?

Utvärderingarnas slutsatser:

- › 20 av 114 insatser (18%) har bedömts hållbara, 40% (46) har bedömts vara hållbara i delar (i delar inte hållbara) och 42% (48) har bedömts vara ej hållbara
- › Skillnaderna i studiens delurval är generellt statistiskt svaga

Utvärderingarnas slutsatser:

- › Frågan bör (i framtida studier) relateras till insatsernas vidare kontext
- › Vissa (ej stat. sign.) skillnader mellan länder och regioner
- › Bedömningen av bärkraft samvarierar i viss mån positivt med HDI-rank
- › Insatser i konfliktområden bedöms i ngt lägre utsträckning bärkraftiga

Utvärderingarnas slutsatser:

- › Hållbarheten ökar inte med det antal år insatsen finansierats
- › 7 av 9 insatser som utvärderats i/under eller direkt efter planerade utfasningsprocesser tycks ha en svag hållbarhet

Fråga #2: Är slutsatserna i utvärderingarna tillförlitliga?

Svar: Nej, inte helt

Skäl för slutsats om tillförlitlighet:

1. Bedömningarna görs innan eller i samband med att insatser avslutas som enkla förutsägelser. Förväntad snarare än faktiskt hållbarhet
2. Sällan genomarbetade beskrivningar av insatsernas finansiella situation
3. Saknas något att sätta hållbarheten i relation till (ex.vis en utfasningsplan)
4. Frågan om hållbarhet prioriteras ned i utvärderingsuppdragen
5. Få drar tydliga slutsatser

Varför bristande hållbarhet i insatser?

Tre (del)förklaringar diskuteras i rapporten:

1. Bristande styrning
2. Otydliga tidsperspektiv
3. Bristande utvärderingsarbete

Ytterligare slutsatser

- › Frågan om hållbarhet i biståndet och om hur hållbarheten bör bedömas går tillbaka till tre bakomliggande frågor i biståndsprocessen och hos givaren: 1) *Varför finansieras insatsen?* 2) *Under hur lång tid? Vad ska egentligen ha uppnåtts när?*
- › Utvärderarna föreslår nästan alltid fortsatt stöd (oavsett om insatsen bedöms hållbar eller inte):
  - *Sida bör ta bort uppgiften att besvara om insatser ska få fortsatt finansiering från utvärderingsuppdragen*

Frågor för fortsatta studier:

---

1. Vilken hållbarhet har resultaten av svenska biståndsinsatser vid bedömningar ex-post?
2. Varför saknar biståndets resultat ibland hållbarhet? Varför är resultaten i andra fall hållbara?
3. Hur kan hållbarheten stärkas? Hur arbetar Sida, UD, partners och genomförandeorganisationer för stärkt hållbarhet?
4. Hur hänger tidsgränser, tidsplanering och utfasning samman med hållbarheten i biståndets insatser och resultat? Hur bedömer och följer Sida behov av finansiering över tid? Hur fungerar arbetet med att fasa ut hållbara och ineffektiva insatser?
5. Hur bör hållbarhet utvärderas och följas upp?

Tack!